Lietas Nr. A420258814
Lietas arhīva Nr. AA43-0416-16/20

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2016. gada 18. oktobrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente L. Paegļkalna,
tiesneši K. Berķis un K. Kalvāne

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību "BĪSTAMO ATKRITUMU SERVISS" pieteikumu par Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 2014. gada 25. februāra lēmuma Nr. 1716 atzīšanu par prettiesisku, sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību "BĪSTAMO ATKRITUMU SERVISS" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2014. gada 30. oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja sabiedrība ar ierobežotu atbildību "BĪSTAMO ATKRITUMU SERVISS" iesniedza Kohēzijas fonda projekta iesniegumu "Bīstamo atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība Dienvidlatgales atkritumu apsaimniekošanas reģionā" līdzfinansējuma saņemšanai no Eiropas Savienības Kohēzijas fonda darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma 3.5.1.2.3. apakšaktivitātes "Dalītas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība" ietvaros.

Projektā paredzēta bīstamo atkritumu apsaimniekošanas (šķirošanas un pārkraušanas) centra izveide Dienvidlatgales atkritumu apsaimniekošanas reģionā līdzšinējā bīstamo atkritumu apsaimniekošanas laukuma teritorijā – poligonā "Šakališķi".

[2] Ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas valsts sekretāra vietnieces 2013. gada 21. novembra lēmumu Nr. 853 noraidīts pieteicējas projekta iesniegums, jo tas neatbilst vairākiem Ministru kabineta 2009. gada 15. decembra noteikumu Nr. 1487 "Noteikumi par darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma 3.5.1.2.3. apakšaktivitāti "Dalītas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība" (turpmāk – Noteikumi Nr. 1487) 3. pielikumā norādītajiem Eiropas Savienības Kohēzijas fonda projekta iesniegumu vērtēšanas kritērijiem. Projekta iesniegumā arī konstatētas vairākas neprecizitātes.

Administratīvais process iestādē noslēdzies ar ministrijas valsts sekretāra 2014. gada 25. februāra lēmumu Nr. 1716, ar kuru sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.

Lēmums pamatots ar šādiem apsvērumiem.

[2.1] Projekta iesniegums neatbilst vērtēšanas 17. un 20. kritērijam (darbībām jāatbilst apstiprinātajam reģionālajam atkritumu apsaimniekošanas plānam un normatīvajos aktos par aktivitātes īstenošanu noteiktajām atbalstāmajām darbībām).

Ar Ministru kabineta 2007. gada 7. jūnija rīkojumu Nr. 353 "Par Dienvidlatgales reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu 2007.–2013.gadam" apstiprinātajā Dienvidlatgales reģionālajā atkritumu apsaimniekošanas plānā 2007.-2013. gadam kā atbildīgais subjekts pasākumam "Poligona "Šakališķi" infrastruktūras attīstība: atkritumu šķirošanas līnijas attīstība" (turpmāk – Atkritumu apsaimniekošanas plāns) norādīta sabiedrība ar ierobežotu atbildību "ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS DIENVIDLATGALES STARPPAŠVALDĪBU ORGANIZĀCIJA" (turpmāk – SIA "AADSO"), nevis pieteicēja. Tādējādi minētā šķirošanas un pārkraušanas centra izveide neatbilst apstiprinātajam Atkritumu apsaimniekošanas plānam. Savukārt tas, ka starp pieteicēju un SIA "AADSO" noslēgts sadarbības līgums par atkritumu šķirošanu, nav juridisks pamats, lai akceptētu citu konkrētā pasākuma izpildītāju, jo līgums negroza Atkritumu apsaimniekošanas plānā noteikto.

Nav arī pamata uzskatīt, ka pašvaldības funkcija atkritumu apsaimniekošanas jomā būtu deleģēta, starp SIA "AADSO" kā privātpersonu un pieteicēju noslēdzot zemes nomas līgumu un sadarbības līgumu par atkritumu šķirošanu, jo tikai publiska persona var deleģēt kādu pārvaldes uzdevumu privātpersonai.

[2.2] Projekta iesniegums neatbilst vērtēšanas 35. kritērijam (projekta iesniedzējs var būt arī kapitālsabiedrība, kurai ir noslēgts līgums ar atkritumu apsaimniekotāju, kurš ir noslēdzis līgumu ar pašvaldību normatīvajos aktos par atkritumu apsaimniekošanu noteiktajā kārtībā).

Projekta iesniegumam pievienotie dokumenti, nedz Dienvidlatgales reģiona pašvaldību sniegtā informācija neapstiprina

tiesiskās saiknes esību starp SIA "AADSO", pašvaldībām (vai atkritumu apsaimniekotājiem, kuri ir noslēguši līgumus ar pašvaldībām normatīvajos aktos par atkritumu apsaimniekošanu noteiktajā kārtībā) un līdz ar to pieteicēju.

Starp pieteicēju un SIA "AADSO" noslēgtais zemes nomas līgums regulē zemes nomas attiecības, savukārt sadarbības līgums par atkritumu šķirošanu – sadarbību attiecībā uz SIA "AADSO" apsaimniekotajā poligonā pieņemto atkritumu šķirošanu. Turklāt projekta iesniegumā minētās pašvaldības sniedza ministrijai informāciju, ka tām nav noslēgts līgums ar SIA "AADSO" par atkritumu apsaimniekošanu. Tādējādi nav pamata uzskatīt, ka SIA "AADSO" atbild par atkritumu apsaimniekošanu Dienvidlatgales reģionā.

[3] Pieteicēja iesniedza tiesā pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu apstiprināts pieteicējas projekta iesniegums.

Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[3.1] Noteikumi Nr. 1487 nenoteic, ka projekta iesniedzējam jābūt norādītam apstiprinātajā reģionālajā atkritumu apsaimniekošanas plānā, bet gan, ka tā darbībām jābūt saskaņā ar apstiprināto plānu.

SIA "AADSO" ir astoņu Dienvidlatgales pašvaldību (Aglonas novada, Dagdas pilsētas, Daugavpils pilsētas, Ilūkstes novada, Krāslavas novada, Līvānu novada, Preiļu novada un Vārkavas novada) kopīgi izveidota sabiedrība sadzīves atkritumu apsaimniekošanai Dienvidlatgales reģionā. Proti, minētās pašvaldības savas autonomās funkcijas – atkritumu apsaimniekošanas – izpildi organizē caur pašvaldību kapitālsabiedrības izveidi.

SIA "AADSO" nav īstenojusi un neplāno īstenot apstiprinātajā Atkritumu apsaimniekošanas plānā norādīto projektu "Poligona "Šakališķi" infrastruktūras attīstība: atkritumu šķirošanas līnijas attīstība". Ar līgumu par nekustamā īpašuma "Šakališķi" nomu SIA "AADSO" daļu savu (pašvaldības) funkciju atkritumu apsaimniekošanā ir deleģējusi pieteicējai. Turklāt starp pieteicēju un SIA "AADSO" noslēgts līgums par sadarbību atkritumu šķirošanā, kas tieši paredz pieteicējas iesaisti apstiprinātā reģionālā atkritumu apsaimniekošanas plāna izpildē. Tādējādi pieteicēja kā atkritumu šķirošanas stacijas būvniecības subjekts atzīstama par atbilstošu Atkritumu apsaimniekošanas plānam.

Turklāt apstiprinātajā Atkritumu apsaimniekošanas plānā norādītais projekts SIA "AADSO" bija jāīsteno līdz 2009. gadam. Ministrija kā atbildīgā iestāde nav nodrošinājusi grozījumus plānā, tādā veidā pieļaujot, ka tas neatbilst hierarhiski augstākiem politikas plānošanas dokumentiem. Tādējādi nav saprotama ministrijas nostāja neļaut pieteicējai pretendēt uz Eiropas Savienības Kohēzijas fonda līdzfinansējumu, lai gan plānā norādītā formāli atbildīgā persona, proti, SIA "AADSO", projektu nav īstenojusi.

[3.2] Saskaņā ar normatīvajiem aktiem ministrija ir atbildīga par atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna īstenošanas koordinēšanu un valsts politikas īstenošanu atkritumu apsaimniekošanas jomā, tai skaitā normatīvo aktu projektu sagatavošanu. Tādējādi ministrijai vajadzēja būt informētai, ka SIA "AADSO" ir starppašvaldību sabiedrība, kas atbild par atkritumu apsaimniekošanu visā Dienvidlatgales reģionā. Līdz ar to nav saprotama ministrijas prasība iesniegt līgumus starp SIA "AADSO" un pašvaldībām.

Normatīvo aktu izmaiņu dēļ daudzi atkritumu apsaimniekotāju noslēgtie līgumi ar pašvaldībām zaudēja spēku 2013. gada 1. jūlijā. Tālab daudzi atkritumu apsaimniekotāji šobrīd nevar pierādīt atkritumu plūsmas apjomu un intensitāti nākotnē. Minētais neattiecas uz pieteicēju, jo atbilstoši pieteicējas un SIA "AADSO" starpā noslēgtajam nomas līgumam SIA "AADSO" apsaimniekotie atkritumi būs pieteicējas rīcībā līdz pat 2030. gadam. Turklāt pieteicēja ministrijai iesniedza tās noslēgto līgumu ar Riebiņu novada domi par atkritumu apsaimniekošanu, kā arī ir noslēgusi nodomu protokolus ar trim atkritumu apsaimniekošanas operatoriem par sadzīves atkritumu nodošanu pieteicējai.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2014. gada 30. oktobra spriedumu pieteikums noraidīts.

Spriedums motivēts šādi.

[4.1] No Noteikumu Nr. 1487 35.1. apakšpunkta, kurš paredz, ka vērtēšanas komisija sākotnēji izvērtē projekta iesnieguma atbilstību šo noteikumu 3. pielikumā paredzētajiem vērtēšanas kritērijiem (administratīvie kritēriji), secināms, ka sākotnējā izvērtējumā, konstatējot projekta iesnieguma neatbilstību administratīvajiem vērtēšanas kritērijiem, tālāka projekta iesnieguma izvērtēšana nav nepieciešama un projekts ir noraidāms.

Atbilstoši Noteikumu Nr. 1487 3. pielikumam atbalstāmas ir tikai tādas darbības, kas atbilst normatīvajos aktos par aktivitātes īstenošanu noteiktajām atbalstāmajām darbībām. Saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas plāna 10. nodaļas 1. apakšnodaļu kā atbildīgais subjekts pasākumam "Poligona "Šakališķi" infrastruktūras attīstība: atkritumu šķirošanas līnijas attīstība" norādīta SIA "AADSO". Uz šāda konstatējuma pamata vien var izdarīt secinājumus, ka pieteicēja kā tiesību subjekts (projekta iesnieguma iesniedzējs) neatbilst Noteikumu Nr. 1487 3. pielikumā paredzētajam formālajam administratīvās izvērtēšanas kritērijam.

[4.2] No Noteikumu Nr. 1487 7.1. un 16.1.4. apakšpunkta izriet, ka Eiropas Savienības Kohēzijas fonda finansējuma piešķiršanas pamats var būt tikai tādu darbības programmu attīstība, kas ir paredzētas reģionālajā atkritumu apsaimniekošanas plānā, turklāt šo darbību īstenotājam un attīstītājam ir jābūt tādam tiesību subjektam, kas ir paredzēts atkritumu apsaimniekošanas plānā.

No Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likuma normām secināms, ka plānošanas dokumenti Eiropas Savienības fondu vadības ietvaros nav vērtējami kā formāli plānošanas dokumenti, bet tiem ir būtiska ietekme uz fondu līdzekļu piesaisti projektu realizēšanai. Tas nozīmē, ka projekta iesnieguma iesniedzēja vai projekta iesnieguma satura neatbilstība valdības apstiprinātajai darbības programmai ir patstāvīgs projekta noraidīšanas pamats sakarā ar neatbilstību Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likuma un uz šā likuma pamata izdoto Noteikumu Nr. 1487

nosacījumiem par finansējuma piešķiršanas pieļaujamību.

[4.3] Nav pamatots pieteicējas arguments, ka Atkritumu apsaimniekošanas plāna savlaicīgā grozījumu neizdarīšanā ir vainojama ministrija. Atkritumu apsaimniekošanas plāna 10. nodaļa paredz noteiktu atbildīgo subjektu par plāna realizēšanu, kas konkrētajā gadījumā ir SIA "AADSO". Ne no atkritumu apsaimniekošanas plāna, ne informatīvajiem ziņojumiem par tā izpildi nav izsecināms, ka SIA „AADSO" dibinājušo pašvaldību kopums būtu deleģējis pieteicējai noteiktu atkritumu apsaimniekošanas funkciju veikšanu Dienvidlatgales atkritumu apsaimniekošanas reģionā vai vismaz noteicis pieteicēju kā atbildīgo par noteiktu pasākumu veikšanu vai infrastruktūras attīstīšanu.

[4.4] Nav pamatots pieteicējas arguments, ka SIA "AADSO" ir pārdeleģējusi pieteicējai noteiktas atkritumu apsaimniekošanas funkcijas šķiroto atkritumu apsaimniekošanas jomā. Saskaņā ar normatīvajiem aktiem pašvaldības komersantam, kuram ir deleģēta noteiktu pašvaldības autonomo funkciju izpilde, nav paredzētas pārdeleģējuma tiesības.

[4.5] Ņemot vērā minēto, pieteicējas projekta iesniegums nav atzīstams par atbilstošu Noteikumu Nr. 1487 3. pielikumā norādītajam 17. un 20. vērtēšanas kritērijam. Ņemot vērā, ka labvēlīga administratīvā akta izdošanas neiespējamība konstatēta pēc viena absolūta nosacījuma, pārējo argumentu, t.sk. par atbilstību Noteikumu Nr. 1487 3. pielikumā norādītajam 35. kritērijam, vērtēšanu tiesa atzina par nelietderīgu.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību. Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem apsvērumiem.

[5.1] Tiesai ir jāņem vērā lietas apstākļu izmaiņas, kuru rezultātā apelācijas sūdzības iesniegšanas brīdī pastāv priekšnoteikumi labvēlīga administratīvā akta izdošanai.

Ar Ministru kabineta 2013. gada 21. marta rīkojumu Nr. 100 "Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2013.-2020. gadam" apstiprināts atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013.-2020. gadam, kas citastarp vairs neparedz reģionālo plānu obligātu izstrādi. Projekta iesnieguma atbilstība izvērtējama saskaņā ar valsts plānu un citu spēkā esošo tiesisko regulējumu, nevis saskaņā ar spēku zaudējušo Atkritumu apsaimniekošanas plānu. Līdz ar to argumentam, ka pieteicēja nav norādīta reģionālajā atkritumu apsaimniekošanas plānā, vairs nav nozīmes.

[5.2] Aizliegums citam subjektam īstenot Atkritumu apsaimniekošanas plānā iekļautu projektu, kurš nav izpildīts noteiktajā termiņā, ir uzskatāms par pretēju gan Atkritumu apsaimniekošanas plāna mērķim, gan Eiropas Savienības un Latvijas Republikas mērķiem atkritumu apsaimniekošanas jomā. Turklāt vērā ņemams jēdzienu "atbilstība" un "atbildīgais subjekts" saturs, no kuriem secināms, ka pieteicējas projekta iesniegums pēc būtības ietver Atkritumu apsaimniekošanas plānā paredzētus pasākumus, sasniedzot plāna mērķus, un līdz ar to pieļauj līdzfinansējuma izsniegšanu pieteicējai.

[5.3] SIA "AADSO" nav uzskatāma par subjektu, kuram deleģēta pašvaldības autonomās funkcijas izpilde. Saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas plānu SIA "AADSO" ir jāuzņemas atbildība par plānā noteiktā projekta izpildi, kuru tā ir tiesīga uzticēt pieteicējai.

[6] Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija paskaidrojumos par apelācijas sūdzību lūdz to noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādītajiem apsvērumiem. Papildus norādīts, ka nav pieļaujama tādu lietas izskatīšanas laikā spēkā esošu tiesību normu piemērošana, kas nebija spēkā, vērtējot pārējos attiecīgās apakšaktivitātes ietvaros iesniegtos projektu iesniegumus.

[7] Administratīvā apgabaltiesa, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 304. pantu pirmo daļu, lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[8] Pārbaudījusi lietā iesniegtos pierādījumus un izvērtējusi apelācijas sūdzībā minētos argumentus, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir noraidāms.

[9] Primāri tiesa precizē tiesā pārbaudāmā prasījuma robežas.

Kā redzams no publiski pieejamās informācijas, 2007.–2013. gada plānošanas perioda ietvaros projektu ieviešana (tostarp aktivitātē "Dalītas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība") ir noslēgusies (*sk. varam.gov.lv/lat/fondi/kohez/?doc=21596*). Tādēļ izskatāmās lietas ietvaros tiesa var pārbaudīt tikai pieteicējas pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu.

[10] Noteikumu Nr. 1487 7. punkts imperatīvi noteic aktivitātes ietvaros neatbalstāmo atkritumu pārstrādes veidus, tostarp atbilstoši 7.1. apakšpunktam apstiprinātajā reģionālajā atkritumu apsaimniekošanas plānā neminētu dalītās atkritumu savākšanas punktu, kompostēšanas laukumu, šķirošanas laukumu, šķirošanas centru, kā arī šķirošanas un pārkraušanas centru (staciju) izveidi.

Atbilstoši iesnieguma novērtēšanas 17. atbilstības kritērijam projektā paredzētajai darbībai ir jāatbilst apstiprinātajam reģionālajam atkritumu apsaimniekošanas plānam.

Turklāt saskaņā ar 35. atbilstības kritēriju projekta iesniedzējs ir kapitālsabiedrība, kurai noslēgts līgums ar pašvaldību par atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanu attiecīgajā administratīvajā teritorijā vai noslēgts līgums ar atkritumu apsaimniekotāju, kurš ir noslēdzis līgumu ar pašvaldību normatīvajos aktos par atkritumu apsaimniekošanu

noteiktajā kārtībā, vai noslēgts līgums ar pakalpojumu saņēmēju par bīstamo atkritumu apsaimniekošanu.

[11] Pieteicēja atbilstoši projekta iesnieguma projekta aprakstam par tā ietvaros veicamajām darbībām norādījusi, ka tiek plānota dalītās atkritumu apsaimniekošanas sistēmas infrastruktūras izveide (dalītie atkritumu savākšanas punkti, kompostēšanas laukumi, šķirošanas-pārkraušanas centri, sadzīves bīstamo atkritumu savākšanas punkti), tostarp bīstamo atkritumu apsaimniekošanas centra un sadzīves atkritumu savākšanas punkta izveide poligonā "Šakališķi".

[12] Atkritumu apsaimniekošanas kārtību, tostarp atkritumu apsaimniekošanā izmantoto jēdzienu izpratni noteic Atkritumu apsaimniekošanas likums.

Atkritumu apsaimniekošana ir plašākais no jēdzieniem, kas aptver atkritumu savākšanu, uzglabāšanu, pārvadāšanu, reģenerāciju un apglabāšanu (tai skaitā sadedzināšana sadzīves atkritumu sadedzināšanas iekārtās), šo darbību pārraudzību, atkritumu apglabāšanas vietu aprūpi pēc to slēgšanas, kā arī tirdzniecību ar atkritumiem un starpniecību atkritumu apsaimniekošanā (1. panta 7. punkts).

Atkritumu savākšana ir atkritumu vākšana, arī atkritumu iepriekšēja šķirošana un glabāšana, lai tos nogādātu uz atkritumu reģenerācijas vai apglabāšanas iekārtām vai tādām iekārtām, kurās tiek veikta atkritumu sagatavošana reģenerācijai vai apglabāšanai (1. panta 8. punkts).

Atkritumu šķirošana ir atsevišķu atkritumu veidu manuāla atdalīšana no kopējās atkritumu plūsmas atkritumu rašanās vietā, manuāla vai automatizēta atdalīšana no kopējās atkritumu plūsmas atkritumu savākšanas un šķirošanas vietās, kā arī atkritumu reģenerācijas un atkritumu apglabāšanas iekārtās (1. panta 12.[1] punkts).

Atkritumu sagatavošana apglabāšanai ir reģenerējamu vai kompostējamu atkritumu, kā arī sadzīvē radušos bīstamo atkritumu atdalīšana pirms to apglabāšanas atkritumu poligonā (1. panta 18. punkts).

Sadzīves atkritumu savākšanu, pārvadāšanu, pārkraušanu, šķirošanu, uzglabāšanu, dalītās atkritumu vākšanas, šķirošanas un pārkraušanas infrastruktūras objektu uzturēšanu nodrošina atkritumu apsaimniekotājs, kuru atbilstoši šā likuma 18. pantam izvēlējusies pašvaldība (39. panta otrā daļa).

Tātad gan atkritumu šķirošana pirms nodošanas tālākai izmantošanai vai apglabāšanai, gan citi posmi atkritumu apsaimniekošanā (kas sevī citastarp ietver atkritumu apsaimniekošanas funkcijas realizēšanai nepieciešamās infrastruktūras izveidi un uzturēšanu) veicami tikai, pamatojoties uz pašvaldības leģitimētu šo tiesību piešķīrumu (iepērkot atbilstošā procedūrā brīvā tirgū vai apvienojoties ar citām pašvaldībām un šim mērķim izveidojot atbilstošu tiesību subjektu).

Turklāt saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma 8. panta pirmās daļas 2. punktu tieši pašvaldības ekskluzīvā kompetencē ir lemt par jaunu sadzīves atkritumu savākšanas, dalītas vākšanas, šķirošanas, sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijas vai apglabāšanas iekārtu un infrastruktūras objektu, kā arī atkritumu poligonu izvietošanu savā administratīvajā teritorijā, taču to izveidei un izvietošanai jāatbilst atkritumu apsaimniekošanas valsts plānam un reģionālajiem plāniem.

[13] Dienvidlatgales reģionā atkritumu apsaimniekošanas plāns apstiprināts ar Ministru kabineta 2007. gada 7. jūnija rīkojumu Nr. 353 "Par Dienvidlatgales reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu 2007.–2013. gadam".

Atkritumu apsaimniekošanas plāns veicina tajā uzskaitīto prioritāšu ieviešanu atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānam 2006.–2012. gadam, tostarp visu darbojošos sadzīves atkritumu izgāztuvju slēgšanu līdz 2007. gadam un mūsdienu prasībām atbilstoša sadzīves atkritumu poligona izbūvi Demenes pagasta Šakališķos. Dienvidlatgales reģiona visu atkritumu ražotāju radītie atkritumi pēc tā nodošanas ekspluatācijā tiktu apglabāti reģionālajā sadzīves atkritumu poligonā "Šakališķi" (7.1. punkta 3. apakšpunkts). Atbilstoši plāna 10.2. punktam par poligona "Šakališķi" infrastruktūras attīstību – atkritumu šķirošanas stacijas izveidi un līnijas attīstību un infiltrāta attīrīšanas iekārtu izbūvi poligona infrastruktūras uzlabošanai un ekspluatācijas izmaksu samazināšanai –atbildīga SIA "AADSO".

SIA "AADSO" dibinājušas Daugavpils pilsētas, Daugavpils rajona, Krāslavas novada, Krāslavas rajona, Dagdas pilsētas un Preiļu rajona pašvaldības. Pēc administratīvi teritoriālās reformas SIA "AADSO" dalībnieki ir Aglonas novada, Dagdas pilsētas, Daugavpils novada, Daugavpils pilsētas, Ilūkstes novada, Krāslavas novada, Līvānu novada, Preiļu novada un Vārkavas novada pašvaldības. Sabiedrības darbības mērķis saskaņā ar tās statūtiem ir nodrošināt atkritumu apsaimniekošanu (savākšanu, šķirošanu, apstrādi, uzglabāšanu, pārstrādi u.tml.) Dievidlatgales reģionā. Atbilstoši Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas izsniegtajai licencei SIA "AADSO" ir atļauts veikt sadzīves atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonā "Cinīši", Demenes pagastā, Daugavpils novadā (no 2013. gada 17. janvāra līdz 2018. gada 16. janvārim) (*sk.* www.sprk.gov.lv/uploads/doc/AADSO.pdf).

Tātad apvienojušās Dienvidlatgales reģiona pašvaldības ir izveidojušas komerscabiedrību, kas nodrošina konkrēto pašvaldību administratīvajās teritorijās darbojošos sadzīves atkritumu operatoru savākto atkritumu apsaimniekošanu (apglabāšanu poligonā).

[14] Tādējādi, kaut arī pieteicējas pieteikums kvalificējas fonda finansētajām aktivitātēm, kā pamatoti norāda iestāde, ar reģionālo plānu atkritumu apsaimniekošanas funkcija tieši daļā par atkritumu apsaimniekošanas (šķirošanas un pārkraušanas) stacijas izveidi nav uzticēta pieteicējai. Savukārt tas nozīmē, ka pieteicēja nevar tikt atzīta par personu, kas ir tiesīga īstenot Atkritumu apsaimniekošanas plānā norādīto atkritumu apsaimniekošanas funkciju.

Pieteicēja apelācijas sūdzībā norāda, ka Ministru kabinets ar 2013. gada 21. marta rīkojumu Nr. 100 "Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2013.-2020. gadam" apstiprinājis jaunu Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2013.-2020. gadam, kas neparedz reģionālo plānu obligātu izstrādi.

Attiecībā par minēto apgabaltiesa vispirms norāda, tas bija spēkā jau tad, kad tika vērtēti projekta iesniegumi aktivitātē, par kurai neatbilstošu atzīta pieteicēja. Turklāt minētais rīkojums nav atcēlis iepriekš Ministru kabineta apstiprināto Dienvidlatgales atkritumu apsaimniekošanas reģiona plānu. Un, tā kā šajā lietā ir strīds tieši par tādas aktivitātes veikšanu, par kura īstenošanu atbilstoši vērtēšanas brīdī spēkā esošam apsaimniekošanas plānam bija atbildīga konkrēta persona – SIA "AADSO" –, ir konstatējama pieteicējas projekta iesnieguma neatbilstība 17. un 20. kritērijam.

[15] Starp pieteicēju un SIA "AADSO" 2005. gada 10. maijā noslēgts zemes nomas līgums (*lietas 109.-112. lapa*). Saskaņā ar līgumu pieteicēja uz līgumā noteikto laiku nodevusi SIA "AADSO" lietošanā zemesgabalus Šakališķos, Demenes pagastā, cieto sadzīves atkritumu poligona būvniecībai projekta "Sadzīves atkritumu apsaimniekošana Dienvidlatgales reģionā" ietvaros un tālākai poligona apsaimniekošanai. Saskaņā ar līgumu atlīdzība noteikta tādējādi, ka SIA "AADSO" nodod pieteicējai īpašumā no poligonā pieņemtajiem atkritumiem otrreizēji izmantojamos un pārstrādājamos atkritumus šo atkritumu faktiskajā apjomā. Minētā nodrošināšanai pieteicēja izbūvē atbilstošu atkritumu šķirotavu, kurā veic no SIA "AADSO" saņemto atkritumu šķirošanu, izdalot otrreizēji izmantojamos un pārstrādājamos atkritumus, kurus patur savā īpašumā. Savukārt SIA "AADSO" pēc poligonā piegādāto atkritumu atbilstības pārbaudes nosūta visus atkritumus pieteicējai šķirošanai.

2013. gada 29. oktobrī atkritumu šķirošanas kārtība grozīta un noslēgts sadarbības līgums par atkritumu šķirošanu (*lietas 125.-127. lapa*). Atbilstoši līgumam pieteicēja apņemas izveidot un aprīkot atbilstošu atkritumu šķirošanas centru sev piederošajā nekustamajā īpašumā Demenes pagasta Šakališķos, kur veic no SIA "AADSO" saņemto atkritumu šķirošanu, atdalot otrreizēji neizmantojamos atkritumus SIA "AADSO" apglabāšanai poligonā "Cinīši", Demenes pagastā. Pēc šķirošanas procesa pabeigšanas pieteicēja nodrošina to sadzīves atkritumu, kas nav otrreizēji izmantojami un reģenerējami, nogādāšanu SIA "AADSO" apglabāšanai poligonā.

Pieteicēja argumentē, ka šādā veidā tai ir nodota konkrētās darbības izpilde – poligona "Šakališķi" infrastruktūras attīstības īstenošana.

[16] Vispirms apgabaltiesa nepiekrīt pieteicējai, ka ar līgumiem par zemes nomas tiesību piešķiršanu un sadarbību atkritumu šķirošanā, kas noslēgti ar SIA "AADSO", pieteicējai būtu deleģēta daļa pašvaldības autonomās funkcijas atkritumu apsaimniekošanā.

[17] No likuma "Par pašvaldībām" 15. panta pirmās daļas izriet, ka sadzīves atkritumu apsaimniekošana pieder pie pašvaldības autonomajām funkcijām, kuras saskaņā ar likuma 7. panta pirmo daļu pašvaldībai pildāmas kārtībā, kāda paredzēta attiecīgajos likumos un Ministru kabineta noteikumos.

Pašvaldība pati nevar sniegt šo pakalpojumu, un pašvaldības pienākums organizēt atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu tiek īstenots tādējādi, ka pašvaldība saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likumu piešķir komersantam atkritumu apsaimniekošanas tiesības attiecīgās pašvaldības teritorijā (*sk. Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. Pašvaldības. Grām.: Administratīvās tiesības. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 154. lpp*).

Atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas likuma 18. pantam pakalpojuma sniedzēja izvēlei pašvaldībai jāievēro vienlīdzības princips, tādēļ atlasot pakalpojuma sniedzēju brīvā tirgū, ir rīkojams konkurss.

Vienlaikus paturams prātā, ka saskaņā ar likuma "Par pašvaldībām" 15. panta trešo daļu un 40. panta pirmo daļu no katras autonomās funkcijas izrietošo pārvaldes uzdevumu pašvaldība var deleģēt privātpersonai vai citai publiskai personai, ja pilnvarotā persona attiecīgo uzdevumu var veikt efektīvāk. Turklāt publiska persona atsevišķa uzdevuma izpildi var nodot arī pašas publiskas personas dibinātai kapitālsabiedrībai. Tas izriet no Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmās daļas, ar nosacījumu, ka īstenojas viens no tiesību normā minētajiem nosacījumiem.

Tātad pašvaldība var izvēlēties veidu un formu, kādā tā nodrošina nepieciešamo pakalpojumu saņemšanu. Tā var iepirkt pakalpojumus brīvā tirgū vai izpildīt pašas spēkiem (*sal. Augstākās tiesas 2015. gada 14. maija sprieduma lietā Nr. SKA-18/15 8. punkts*).

[18] Kā minēts iepriekš, SIA "AADSO" dibināta nolūkā veikt sadzīves atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonā "Šakališķi". Kā atbildīgā par minētā uzdevuma izpildi tā ir ierakstīta arī ar Ministru kabineta rīkojumu apstiprinātajā Atkritumu apsaimniekošanas plānā.

Kā to pamatoti norāda iestāde, deleģēšanas tiesības ir publiskas personas prerogatīva. Tātad tikai un vienīgi pati pašvaldība, ievērojot no likuma izrietošos priekšnosacījumus, ir tiesīga nodot visu vai daļu pašvaldības funkcijas privātpersonai. Arī tad, ja funkcija ir nodota pašvaldības dibinātai kapitālsabiedrībai, tā nav pārdeleģējama citai personai. Tādējādi SIA „AADSO" nebija šādas kompetences.

[19] Taču SIA „AADSO" nav ierobežota konkrētās funkcijas izpildē piesaistīt citu privātpersonu. Tomēr, ņemams vērā, ka arī tad, ja pašvaldības nav piemērojušas iepirkumu procedūru, bet funkciju nodevušas pašu dibinātam tiesību subjektam, tas neatbrīvo pēdējo no tiesību normās noteikto pienākumu ievērošanas pakalpojumu iepirkšanai brīvajā tirgū. Tādējādi SIA "AADSO" kā pašvaldību izveidotais tiesību subjekts nevar izvairīties no iepirkumu procedūras piemērošanas nolūkā izvēlēties piemērotāko pakalpojumu sniedzēju (atkritumu apstrādē pirms nodošanas apglabāšanai). Kā norādījis ģenerāladvokāts secinājumos Eiropas Savienības Tiesas lietā, tāpat kā valsts vai pašvaldību iestāde nezaudē līgumslēdzējas iestādes statusu, kad tā veic iepirkumu konkurencei atvērtās nozarēs, to nezaudē arī veidojumi, ko šīs iestādes izveido, tos

apveltot ar juridiskās personas tiesībspēju un turot savā pakļautībā, lai apmierinātu vispārējās vajadzības, kam nav rūpnieciskas vai komerciālas dabas (*sk. ģenerāladvokāta 2007. gada 22. novembra secinājumu lietā C-393/06 55. punktu*).

Taču no lietas materiāliem neizriet, ka šī funkcija pieteicējai būtu nodota normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Arī pēc apgabaltiesas pieprasījuma SIA „AADSO" sniegtie paskaidrojumi un tam pievienotais SIA „AADSO" dalībnieku sapulces protokols par tiesību piešķiršanas pamatu neliecina par pretējo. Vienīgais priekšnoteikums par labu pieteicējai kā sabiedrībai, kam būtu tālāk nododama SIA „AADSO" uzticētā atkritumu apsaimniekošanas noslēdzošā daļa (šķirošana pirms apglabāšanas), bija apstāklis, ka pieteicējai piederēja zeme, uz kuras bija paredzēta poligona būvniecība (*lietas 102.-106. lapa*). Pakalpojuma sniedzēja objektīva izvēle brīvā tirgus apstākļos, kā to paredz normatīvie akti pakalpojumu sniegšanas tiesību piešķiršanā, nav notikusi.

Turklāt paturams prātā, ka SIA "AADSO" ir ekskluzīvas atkritumu apsaimniekošanas tiesības tikai un vienīgi atkritumu apglabāšanā (tostarp atkritumu poligona infrastruktūras uzturēšanā). Attiecībā par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, kas attiecas uz to savākšanu, izvešanu un nodošanu uzglabāšanai, pašvaldības izvēlējušās katra atsevišķu pakalpojumu nodošanas formu un nodevušas to citām sabiedrībām (attiecīgās pašvaldības dibinātām, iepirkuma procedūrā vai citādā veidā izvēlētām) (*lietas 42.-45., 47.-50. lapa*).

[20] Tādējādi no lietas materiāliem neizriet, ka pieteicējas tiesības atkritumu šķirošanā būtu leģitīmas, jo nav konstatējama pieteicējas tiesiskā saikne ar pašvaldībām, kuru administratīvajās teritorijās pieteicējas iecerētā darbība veicama. Attiecīgi pieteicēja nevarēja pretendēt uz finansējumu.

Savukārt tam, ka SIA „AADSO" neplāno īstenot konkrēto projektu un saņemt finansējumu, attiecībā uz pieteicējas tiesībām pretendēt uz atbalstu nav nozīmes.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309. pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību "BĪSTAMO ATKRITUMU SERVISS" pieteikumu par Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 2014. gada 25. februāra lēmuma Nr. 1716 atzīšanu par prettiesisku.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma pieņemšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente	L. Paegļkalna
Tiesnesis	K. Berķis
Tiesnese	K. Kalvāne